

ALKOHOLPOLITISK HANDLINGSPLAN 2024-2028

Vedteken av Volda kommunestyre 05.11.24

Volda
kommune

Innhald

1 Innleiing.....	3
1.1 Formålet med planen	3
1.2.Samarbeid i vår region	3
1.3. Løyve og utøving av skjønn	3
1.4. Nyttige lenker	4
2. Definisjonar	4
3. Løyveperiode for sal- og skjenkestadane	4
4. Om skjenkeløyve	5
4.1 Alminneleg skjenkeløyve	5
4.1.1 Konsept.....	5
4.1.2 Skjenketider.....	5
4.1.3 Villkår for å få skjenkeløyve.....	6
4.2 Skjenkeløyve ved enkelthøve	6
4.2.1 Konsept.....	6
4.2.3 Villkår ved enkelthøve	7
4.2.4 Utandørs festivalar	7
4.3 Ambulerande skjenkeløyve	7
4.3.1 Kva er eit slutta lag	7
4.3.2 Omfang og skjenketid for ambulerande skjenkeløyve.....	7
4.4 Saksbehandling skjenkeløyve	8
4.4.1 Søkar	8
4.4.2 Dokumentasjon	8
4.4.3 Innhenting av uttalar	8
5. Om salsløyve	9
5.1 Salsløyve	9
5.1.1 Varegruppe 1	9
5.1.2 Varegruppe 2 og 3	9
5.1.3 Salstider	9
5.1.4 Villkår salsløyve	9
5.1.5 Salsløyve ved enkelthøve	10
5.2 Saksbehandling – salsløyve.....	10
5.2.1 Søkar	10
5.2.2 Dokumentasjon	10

5.2.4 Innhenting av uttalar	10
6. Sals og skjenkegebyr	11
7. Kontroll med sals- og skjenkestader	11
8. Reaksjonar på brot på alkohollova.....	11
8.1 Prikktildeling.....	12
8.1.1 Inndraging.....	12
8.2 Saksbehandlingsreglar ved brot på regelverket.....	12
Vedlegg: Reaksjonar ved brot på alkohollova.....	13

1 Innleiing

1.1 Formålet med planen

Kommunane har stor fridom til å utforme sin eigen alkoholpolitikk tilpassa lokale forhold, innanfor alkohollova.

§ 1-1.Lovens formål

Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Alkoholbruk kan vere ein medverkande faktor ved ulykker, vald, sjølvmondsåtferd, og skade på tredjepart. Døme på sistnemnde kan vere barn som lid under alkoholbruken til foreldra. Alkoholbruk har også mange negative konsekvensar for arbeidslivet som til dømes auka sjukefråvær og tapt produktivitet.

Målsettingar for Volda kommune sin løyvepolitikk i perioden 2024-2028, er

- redusere skadane som alkoholbruk kan medføre
- vareta innbyggjarane i kommunen sitt behov for trygghet og trivsel
- sikre like konkurransevilkår og forsvarleg drift
- aktivt bidra til eit førebyggjande arbeid

Verkemiddel for å oppnå desse føremåla er å avgrense tilgangen til alkohol, ved til dømes regulering av sals- og skjenketider og stadar det vert servert alkohol. Det skal bli tatt omsyn til om eit løyve kan påverke tilgangen på alkohol, særleg for yngre aldersgrupper. Andre viktige tiltak er jamlege kontrollar med sals- og skjenkestadane, og raske reaksjonar ved brot på regelverket. Kommunen skal vidare kurse løyvehavar og tilsette ved sals- og skjenkestadane for å sikre ei ansvarleg alkoholhandtering.

1.2.Samarbeid i vår region

Kommunane i vår region har eit ønske om ein tilnærma lik løyvepolitikk, mellom anna for å sikre likast mogleg konkurransevilkår. Saksbehandlarane i samarbeidskommunane bør ha jamlege samarbeidsmøte for å drøfte ulike problemstillingar og sikre god samordning av praksis. Kommunen sin alkohol- og løyvepolitikk må verte sett i samanheng med kommunen sine overordna planverk for rusmiddelpolitikk og folkehelse.

1.3. Løyve og utøving av skjønn

Sal og skjenking av alkoholholdig drikk kan berre skje på grunnlag av løyve, jf. alkohollova § 1-4a.

Sals- og skjenkeløyve i Volda kommune skal vere innanfor alkohollova med forskrifter, forvaltningslova, alkoholpolitisk handlingsplan og kommunen sitt delegeringsreglement. Ved vurderinga av om løyve skal verte gitt kan det mellom anna leggast vekt på

- driftskonsept, standard og målgruppe
- plassering, trafikk- og ordensmessige forhold og omsynet til lokalmiljøet elles – særleg med tanke på avstand til bustader
- talet på sals- og skjenkestadar
- universell utforming
- næringspolitiske forhold
- om løyvesøkjjar og personar som nemnt i alkohollova § 1-7b første ledd er eigna til å ha løyve
- kravet til allmenngjort tarifføl

Ved endring av driftskonsept i løyveperioden skal det søkast om nytt løyve.

1.4. Nyttige lenker

- [Alkohollova](#)
- [Alkoholforskrifta](#)
- [Helsedirektoratet sine kommentarar til alkohollova](#)
- [Folkehelseinstituttet sine heimesider](#)

2. Definisjonar

Alkoholfri drikk	Under 0,7 %
Alkoholsvak drikk	0,7%- 2,5 %
Gruppe 1	Over 2,5 % - høgast 4,7%
Gruppe 2	Over 4,7 % - mindre enn 22 %
Gruppe 3	Frå og med 22 % og til og med 60 %

3. Løyveperiode for sal- og skjenkestadane

Løyveperioden er inntil 4 år og skal vare til 30. september året etter at nytt kommunestyre er konstituert.

Kommunestyret kan bestemme at sals- og skjenkeløyve ikkje skal opphøyre, men gjelde vidare for ei ny periode med inntil fire år.

4. Om skjenkeløyve

Kommunen kan gi alminneleg skjenkeløyve, skjenkeløyve til enkelthøve og ambulerande løyve. Servering av alkohol mot betaling krev løyve, medan servering av alkohol utan betaling normalt ikkje krev løyve.

4.1 Alminneleg skjenkeløyve

4.1.1 Konsept

Det vert som hovudregel ikkje gitt alminneleg løyve til:

- frisørsalongar/hudpleiesalongar/butikkar og liknande konsept
- arrangement som er retta hovudsakleg inn mot barn og unge under 18 år.
- undervisningsbygg
- mosjon- og idrettsarenaer
- konditori
- galleri og utstillingar
- kulturbygg- og bygg som vert nytta som grendehus
- kino
- campingplassar
- soner som elles vert rekna som rusfrie
- bensinstasjonar
- kioskar

4.1.2 Skjenketider

Normal skjenketid	Gruppe 1 og 2		Kl. 11.00 – 02.00
Normal skjenketid	Gruppe 3	Søndag – torsdag:	Kl. 13.00 – 24.00
		Fredag og laurdag	Kl. 13.00 – 02.00
Utandørs festivalar	Gruppe 1 og 2		Kl. 13.00 – 01.00

- Konsum av alkoholholdig drikke må opphøyre seinast 30 minutt etter at skjenketida har gått ut.
- Driftskonsept hotell kan få skjenketid for varegruppe 1 og 2 frå kl. 09.00 alle dagar.

4.1.3 Vilkår for å få skjenkeløyve

Kommunen kan sette vilkår for løyve i samsvar med lovverket.

Desse kan vere:

- Minimum styrar og vara for styrar deltek på kurset «Ansvarleg vertskap» så lenge kommunen tilbyr dette i løyveperioden. Ved skifte av styrar og/eller vara for styrar gjeld det same vilkåret.
- Dersom politiet har kravd ordensvakter vert det stilt som vilkår for løyvet.
- Forsvarleg vakthald og dokumentasjon på kompetanse om alkohollova, rusmiddel, førstehjelp og konflikthandtering.
- Krav om serveringsløyve for å utøve skjenkeløyve.
- Ansvarleg ved skjenkestaden og den som skjenkar alkohol skal ikkje vere påverka av rusmiddel i arbeidstida.
- Krav om at tilsette får allmenngjort tariff-løn.

4.2 Skjenkeløyve ved enkelthøve

Skjenkeløyve ved enkelthøve kan gis til arrangement som varer frå 1–6 dagar.

4.2.1 Konsept

Konsept det som hovudregel ikkje vert gitt løyve ved enkelthøve til:

- Arrangement som er retta imot barn og unge
- Undervisningsbygg. I kombinerte anlegg for skule og andre føremål kan det ved særlege høve gjerast unntak når desse anlegga vert nytta til kulturelle og sosiale føremål utanom skuletida.
- Campingsplassar
- Soner som elles vert rekna som rusfrie som symjehallar, skisenter, ungdomsklubbar, bibliotek og idrettsarenaer i samband med idrettsarrangement og idrettsaktivitet.
- Hudpleiesalongar, frisørsalongar, tatoveringsstudio og liknande.
- Gatekjøkken, kioskar, bakeri og liknande konsept

Løyve for varegruppe 3 vert berre gitt til arrangement med middagservering.

I samband med søknad om løyve for einskildhøve vert det bede om uttale frå politiet, sjå punkt 4.4.3.

4.2.2 Skjenketider einskildhøve

Skjenketida skal vere som for alminneleg løyve, jf. punkt 4.1.2.

4.2.3 Vilkår ved enkelthøve

Kommunen kan sette vilkår for løyvet jf. alkohollova § 4-3. Desse kan vere dei same som for alminneleg løyve, jf. punkt 4.1.3. Normalt vil vilkåra vere knytt til

- vakthald
- løyve til bruk av bygg og uteareal
- dokumentasjon og planar for god sikkerheit og tryggleik
- kommunen kan krevje at skjenkestyrar skal ha enten kunnskapsprøve etter alkohollova eller digitalt kurs i ansvarleg vertskap ved større arrangement

Kommunen hentar inn uttale frå politiet, sjå punkt 4.4.3.

4.2.4 Utandørs festivalar

- Aldersgrensa ved utandørs festivalar der det vert skjenka alkohol skal vere minimum 18 år.
- Kommunen gir ikkje løyve til å skjenke alkoholhaldig drikk gruppe 3. Det gjeld sjølv om det er sett opp festivaltelt eller liknande.
- Konsum av alkoholhaldig drikk må opphøyre seinast 30 minutt etter at skjenketida har gått ut.
- Festivalområdet skal vere fysisk avgrensa, det skal vere forsvarleg vakthald og sett i verk forsvarlege tryggingstiltak.

4.3 Ambulerande skjenkeløyve

Kommunen kan gi ambulerande løyve til slutta lag. I nokre tilfelle er det krav om løyve sjølv om skjenkinga vert gjort utan å krevje betaling, jf. alkohollova § 8-9

4.3.1 Kva er eit slutta lag

Eit slutta lag er ei på førehand bestemt gruppe av personar som er samla for eit bestemt formål i eit bestemt lokale. Det inneber at arrangementet ikkje kan vere ope for alle.

Døme på slutta lag er bryllaup, bursdagar, jubileum, firmafestar og liknande. Arrangement som vert haldne av lag og foreiningar er ikkje slutta lag.

Ved leige av lokale er det den som arrangerer det slutta laget som skal søke.

For meir informasjon om ambulerande skjenkeløyve og kva som skal reknast som slutta lag, sjå helsedirektoratet sine nettsider: [Kommunale skjenkebevillinger - Helsedirektoratet](#)

4.3.2 Omfang og skjenketid for ambulerande skjenkeløyve

- Det vert ikkje gitt meir enn fem ambulerande løyve på same dag.
- Løyvet kan gjelde alkoholhaldig drikk i gruppe 1, 2 og 3.
- Skjenketider for ambulerande løyve er som for alminneleg løyve, jf. punkt 4.1.2

4.4 Saksbehandling skjenkeløyve

4.4.1 Søkar

Søkar er den som har det økonomiske ansvaret. Dette kan til dømes vere

- aksjeselskap, ansvarleg selskap, selskap med delt ansvar og stifting
- enkeltpersonføretak

4.4.2 Dokumentasjon

Ved søknad om alminneleg skjenkeløyve skal følgande dokumentasjon leggest ved:

- eigarforhold
- at styrar og vara for styrar har bestått kunnskapsprøva, jf. alkohollova §1-7c
- at styrar og vara for styrar er tilsett i verksemda
- skravert eller fargelagt skisse over skjenkeareal inne og ute
- tilgjengelegheita i heile lokalet for menneske med nedsett funksjonsevne
- kopi av overdragingsavtale ved eigarskifte
- internkontrollrutinar
- stadfesting på at søkar oppfyller krava i «Forskrift om delvis allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter»

Kommunen kan i enkelte tilfelle be om meir dokumentasjon. Søknadar vert ikkje behandla før all vesentleg dokumentasjon er levert inn.

4.4.3 Innhenting av uttalar

Ved alminneleg skjenkeløyve skal kommunen innhente uttale før søknaden vert behandla. Kommunen pliktar å hente inn uttale frå politi og sosialtenesta (i Volda ved kommuneoverlege). Kommunen kan også innhente uttale frå til dømes Skatteetaten, Mattilsynet og andre offentlege mynde. Ved søknader om einskildhøve bør kommunen også innhente uttale frå politiet. Slik kommunikasjon vil både gje politiet høve til å kome med tilråding og det vil gje politiet informasjon om komande arrangement.

Når det gjeld vandel kan det ikkje takast omsyn til forhold som er eldre enn ti år.

Når det vert søkt om skjenking på utandørs areal, skal det innhentast uttale frå sektor samfunnsutvikling om til dømes regulering, avstand til trafikkareal, plassering og utforming av skjerming/gjerde og eigartilhøve.

5. Om salsløyve

Sal av alkoholhaldig drikk skal berre skje når det er gitt kommunalt løyve, jf. alkoholova § 3-1.

5.1 Salsløyve

5.1.1 Varegruppe 1

Alkoholgruppe 1 kan som hovudregel berre seljast av:

- daglegvarebutikkar
- spesialbutikkar for mat og alkohol
- utsal frå stad med tilverknadsløyve, som til dømes gardssal
- nettbutikkar med adresse i kommunen

Det er ikkje høve til å opprette monopol for sal av varegruppe 1.

Det vert ikkje gitt salsløyve til

- bensinstasjonar og kioskar
- ubetente butikkar
- lokale der det er gitt skjenkeløyve, med mindre lova opnar for det
- nettbutikkar med verksemdsadresse utanfor kommunen

5.1.2 Varegruppe 2 og 3

Sal av alkoholholdig drikk i gruppe 2 og 3 skal skje frå AS Vinmonopolet sine salstadar.

5.1.3 Salstider

For salstadar gjeld følgjande salstider. Tidene er maksimalt utvida etter alkoholova.

Kvardagar	Kl. 09.00 – kl. 20.00
Laurdag og dagar før heilagdagar	Kl. 09.00 – kl. 18.00
Dagen før Krist Himmelfartsdag	Kl. 09.00 – kl. 20.00

- Alkohol skal vere betalt innanfor salstida.
- Utlevering av alkohol må finne stad innanfor fastsette tider for sal i kommunen.

5.1.4 Vilkår salsløyve

Kommunen kan sette vilkår for løyva i tillegg til krava i lovverket. Desse kan vere:

- Tilsette skal delta på første moglege kurs i «Ansvarleg sal», så lenge kommunen tilbyr det. Dette gjeld minimum styrar og vara for styrar. Ved skifte av styrar/vara gjeld det same vilkåret
- Sal/utlevering av alkohol i ubetente butikkar kan berre skje dersom det er personale til stades i lokala
- Sal frå ubetente kasser kan berre skje dersom butikken har dokumentert korleis kontrollsystem fungerer og vert praktisert.

5.1.5 Salsløyve ved enkelthøve

Salsløyve ved enkelthøve kan gis til arrangement som varer frå 1–6 dagar, på same vilkår som gjeld for alminnelege salsløyve.

5.2 Saksbehandling – salsløyve

5.2.1 Søkar

Søkar er den som har det økonomiske ansvaret, til dømes:

- aksjeselskap, ansvarleg selskap, selskap med delt ansvar og stifting
- enkeltpersonføretak

5.2.2 Dokumentasjon

Ved søknad om alminneleg salsløyve skal følgande dokumentasjon leggst ved:

- eigarforhold
- at styrar og vara for styrar har bestått kunnskapsprøva, jf. alkohollova §1-7c
- at styrar og vara for styrar er tilsett i verksemda
- ei skisse over lokalet der sal skal skje
- kopi av overdragingsavtale ved eigarskifte
- rutinar for internkontroll, jf. alkoholforskrifta kapittel 8
 - Internkontrollrutinane skal sikre at sal frå ubetente kasser skjer i samsvar med alkohollovgivnaden. Brot på dette punktet kan innebere brot på kravet om forsvarleg drift, som gir 8 prikkar jf. vedlegg 1.
- Dokumentasjon på rutinar og system dersom butikken har ubetente kasser

Kommunen kan i enkelte tilfelle be om meir dokumentasjon. Søknader vert ikkje behandla før all vesentleg dokumentasjon er levert inn.

5.2.4 Innhenting av uttalar

Sjå punkt 4.4.3 i planen.

6. Sals og skjenkegebyr

- Sals- og skjenkegebyra i kommunen følger gjeldande satsar i alkoholforskrifta.
 - Kommunen gir frist for innrapportering av omsetning som dannar grunnlag for avgift.
- Gebyr for ambulerande løyve følger gjeldande satsar i alkoholforskrifta.

Unntak:

- Gebyr ved søknad om skjenkeløyve ved enkelthøve:
 - Løyve for dag 1: 1200 kroner
 - For påfølgande dagar: 500 kroner per dag
- Gebyr ved søknad om salsløyve ved enkelthøve:
 - Løyve for dag 1: 400 kroner
 - For påfølgande dagar: 150 kroner per dag.
- Ved sesongløyve eller løyve for delar av året kan minimumsgebyret i alkoholforskrifta setjast lågare.

7. Kontroll med sals- og skjenkestader

Kommunen skal kontrollere alle sals- og skjenkestadar for å sikre at det ikkje skjer brot på regelverket eller vilkåra i løyvet, jf. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-08-538#KAPITTEL_9

Kontrollen skal gjerast med minimum to kontrollørar, og kan skje ope eller anonymt. Kontrollen skal særleg omfatte sals- og skjenketidene, føresegnene om aldersgrenser, og at det ikkje vert selt eller skjenka alkohol til personar som er openbert påverka av rusmiddel. Kommunen skal elles sikre at kontrollen til ei kvar tid er tilpassa lokale forhold.

Kommunen skal gjennomføre minimum tre gongar så mange kontrollar per år som det er løyve, og kvar stad skal kontrollerast minimum ein gong per år. Kontrollane med ambulerande løyve og løyve for enkelthøve kjem i tillegg til den ordinære skjenkekontrollen.

Saksbehandlar for sals- og skjenkeløyve i kommunen skal gjennomføre årlege planleggingsmøte med skjenkekontrollen.

8. Reaksjonar på brot på alkohollova

Kommunen pliktar å reagere dersom løyvehavar ikkje har oppfylt pliktene sine etter alkohollova, alkoholforskrifta eller løyvevedtaket.

8.1 Prikktildeling

Alkoholforskrifta har reglar om prikktildeling ved brot på regelverket eller på vilkåra i løyvet, sjå [alkoholforskrifta kapittel 10](#).

Prikktildeling eller inndraging av sals- og skjenkeløyve kan som hovudregel skje på grunnlag av ein kontroll gjennomført etter kapittel 9 i alkoholforskrifta, eller ein rapport frå andre myndigheiter.

Dess alvorlegare brotet er, dess fleire prikkar skal kommunen gi. Likearta brot under ein kontroll skal vurderast som eit enkeltbrot, men kan også indikere at det ligg føre skjerpande omstende som gir grunnlag for fleire prikkar.

Kva type lovbrota som gir prikkar og kor mange prikkar brotet kvalifiserer til, går fram av alkoholforskrifta § 10-3. Det er utarbeidd ei enkel oversikt i vedlegget. Paragraf § 10-4 opnar for at kommunen kan gi færre eller fleire prikkar. Det skal meir til for å gi færre prikkar enn for å gi fleire prikkar.

8.1.1 Inndraging

Dersom løyvehavar i løpet av ein periode på to år har fått 12 prikkar, skal kommunen drage inn løyvet i ei veke. Vert det i perioden gitt fleire enn 12 prikkar skal lengda på inndraginga vere lenger.

Når vi reknar to-årsperioden, skal tidspunkta for brota leggst til grunn. To-årsperioden gjeld uavhengig av om løyvet er fornya i løpet av perioden, jf. alkohollova § 1-6. Ved overdraging av verksemda startar ny periode, jf. alkohollova § 1-10 første ledd.

Inndraging av eit løyve kan også skje når vilkåra for å ha løyve ikkje lenger er til stades, som til dømes at kravet til uklanderleg vandel ikkje er oppfylt, jf. alkohollova § 1-7b.

8.2 Saksbehandlingsreglar ved brot på regelverket

Skriftlege rapportar frå sals- og skjenkekontrollen skal sendast til sals- eller skjenkestaden seinast innan ei veke, med ein frist på to veker for eventuelle merknadar, jf. alkoholforskrifta § 9-6. Dersom det er registrert negative avvik, kan rapporten med eventuell tilleggsrapport sendast ut saman med førehandsvarsel om vedtak.

Vedtak om inndraging og tildeling av prikkar er enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Det inneber at det gjeld særskilde saksbehandlingsreglar, sjå forskrifta §§ 10-5 og 10-6 og forvaltningslova.

Før eit eventuelt vedtak om inndraging eller prikktildeling vert gjort, pliktar kommunen å gi førehandsvarsel jf. forvaltningslova § 16. Løyvehavar skal også få ein rimeleg frist til å uttale seg om saka.

Vedlegg: Reaksjonar ved brot på alkohollova

Prikkar	Regelbrot
8	Sal, utlevering og skjenking til mindreårige (person under 18 år)
	Brot på bistandsplikta
	Brot på kravet om forsvarleg drift
	Å hindre kommunal kontroll
4	Sal, utlevering og skjenking til person som er openbart påverka av rusmiddel (gjeld både alkohol og narkotika). Skjenking til person som ein må anta er påverka av rusmiddel
	Brot på reglane om sals-, utleverings- og skjenketid
	Skjenking av alkoholhaldig drikk over 22 volumprosent til person under 20 år
	Brot på alderskrav for den som sel, utleverar eller skjenker alkoholhaldig drikk
2	Person som er openbart påverka av rusmiddel får tilgang til lokalet, eller at løyvehavar ikkje syt for at ein person som er openbart påverka av rusmiddel forlèt lokalet
	Manglar ved løyvehavar sin internkontroll
	Gjentekne tilfelle med omsetnad av narkotika på skjenkestaden.
	Gjentekne tilfelle av diskriminering
	Manglande levering av omsetnadsoppgåve og forseinka betaling av gebyr.
	Brot på krav om styrar og vara for styrar.

1	Brot på krav om alkoholfrie alternativ
	Brot på reglane om plassering av alkoholhaldig drikk på salsstad
	Brot på reglane om skjenkemengd for brennevin
	Brot på vilkår sett i vedtaket om løyve m.m.
	Konsum av medbrakt alkohol
	Gjestar tek med alkohol ut frå skjenkelokalet
	Brot på reklameforbodet
	Det vert utskjenka alkohol frå leverandør som ikkje har "tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg, eller som er tilvirket eller innført med hjemmel i § 4-2 tredje ledd."
	Brot på forbod mot å nytte alkoholhaldig drikk som gevinst, eller premie
	Brot på forbod mot å dele ut alkoholhaldig drikk til forbrukar med marknadsføring som formål
	Brot på forbod mot at person som har salsløyve gjev rabatt ved sal
Brot på forbod mot innføring og omsetting av enkelte alkoholhaldige drikker, jf. Alkohollova § 8-13.	